

ŞEYH BÖYLE DİYOR; PEKİ RESÛLULLAH ﷺ NE DİYOR?

41 MADDEDE

EHL-İ SÜNNET'İN DELİLİ

ÖLÇÜ DELİLDİR;
KİŞİLER DEĞİL!

KABİRLERE
TAPINMAK DEĞİL,
SADECE ALLAH'A
İBADET EDİLİR.

ŞEYHİN SÖZÜ DEĞİL,
DELİL KONUŞUR!
Hak, Kitap ve
Sünnettedir.

KİTAP VE
SAHİH SÜNNET
TEK ÖLÇÜMÜZDÜR!
Başka ölçü,
batıla götürür.

TAASSUP DEĞİL,
TAKVA ESASTIR!
Takva; Allah'tan
sakınmaktır.

UBEYDULLAH ARSLAN

İSLAM DAVETÇİSİ

“De ki: Benim namazım, ibadetlerim, hayatım ve ölümüm
âlemlerin Rabbi Allah içindir.” (En’âm, 162)

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

Şeyhin Önünde Eğilmek

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Şeyhin veya dinî önderin huzurunda, tazim ve saygı göstermek amacıyla boyun ve bel eğilerek, baş aşağıda ve rükûyu andıran bir vaziyette durmak “edep ve tazim” olarak öğretilir. Hâlbuki bir davranışın dinî edep sayılabilmesi için ölçü gelenek değil, Resûlullah'ın ﷺ sünnetidir.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Enes b. Mâlik radiyallahu anh'dan rivayet eder. Bir adam Resûlullah'a ﷺ: “Ey Allah'ın Resûlü! Bizden biri kardeşi veya dostuyla karşılaştığında ona eğilsin mi?” diye sordu. Resûlullah ﷺ: “Hayır.” buyurdu. Adam daha sonra elini tutup tokalaşmasını sorduğunda Resûlullah ﷺ: “Evet.” buyurdu.

(Tirmizî, 2728; İbn Mâce, 3702 — Elbânî: hasen.)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Hadiste sorulan şey tam olarak karşılaşılan kişiye hürmet amacıyla yapılan eğilmedir ve Resûlullah ﷺ buna açıkça “Hayır” demiştir. Hadisin açıklamasında da bunun, selamlaşırken baş ve sırtı eğerek yapılan tazim olduğu belirtilir. İmam Nevevî de bu hadisi delil getirerek, bir kimsenin karşısında belini eğmeyi uygun görmemiştir. Dolayısıyla şeyhe, hocaya veya dinî öndere saygı göstermek başka; onun önünde eğilmeyi dinî edep ve tazim biçimine dönüştürmek başkadır. Zira din, Resûlullah'ın ﷺ belirlediği ölçülerle güzelleşir; gelenek ve alışkanlıklarla değil. Selamlaşmanın meşru şekli el sıkışmak, güzel söz söylemek ve kalpten dua etmektir. Tazimde ölçü, kişiye değil, sünnete ittiba etmektir.

Sonuç

Resûlullah ﷺ “Hayır” dediği bir tazim şekli, şeyhin önünde “edep” adıyla sünnet hâline getirilemez. Saygının ölçüsünü şeyhler ve gelenekler değil, Resûlullah ﷺ belirler. Onun ﷺ öğrettiği edebe uymak, en büyük hürmettir.

02 / 40

Şeyhi Aşırı Yüceltmek

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Şeyh hakkında aşırı övgü ve tazim ifadeleri kullanılır; ona sıradan bir âlim veya salih kişiden öte manevî makamlar nispet edilir. Şeyhin sözleri ve hâlleri yüceltilerek müridin gözünde hata etmez, erişilmez veya olağanüstü bir manevî otorite hâline getirilir. Oysa Ehl-i Sünnet, salihleri sever ve âlimlere hürmet eder; fakat hiçbir insan hakkında dinin sınırlarını aşan gulüvvü kabul etmez.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Ömer b. el-Hattâb رضى الله عنه'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu: “Hristiyanların Meryem oğlu İsa'yı aşırı övdükleri gibi beni aşırı övmeyin. Ben ancak Allah'ın kuluyum. Bu sebeple 'Allah'ın kulu ve Resûlü' deyin.” Resûlullah ﷺ ümmetine, kendisi hakkında dahi tazimde sınırı aşmayı yasaklamıştır. (Buhârî, 3445 — sahih.)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

İbn Teymiyye, salihler ve din büyükleri hakkında gulüvvün insanı Allah'ın yalnız kendisine ait haklarından bazılarını mahlûka vermeye kadar götürebileceğini açıklayarak bu kapının kapatılması gerektiğini vurgular. Ehl-i Sünnet'in yolu iki aşırılığın ortasındadır: Âlim ve salih insanlar küçümsenmez; fakat Allah'a veya Resûlü'ne ﷺ mahsus makam ve haklar da onlara verilmez.

Resûlullah ﷺ ümmetin en faziletlisi olduğu hâlde kendisinin aşırı yüceltilmesini yasaklamışsa, bir şeyh veya müşid hakkında sınırı aşmak daha da kabul edilemez. Sevgi delile bağlıdır, hürmet sünnetin sınırındadır ve hiçbir şeyh masum değildir.

Sonuç

Resûlullah ﷺ kendisi hakkında “Beni aşırı övmeyin” buyurmuşsa, bir şeyhi dinin sınırlarını aşacak şekilde yüceltmek nasıl dinî edep olabilir?

Şeyhe saygı gösterilir; fakat gulüvv yapılmaz.

Ölçü kişi değil, Kitap ve Sünnettir.

03 / 40

Ölü Şeyhten “Medet, Yetiş” Diye Yardım İstemek

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Vefat etmiş şeyh, veli veya “gavs” kabul edilen kişiye “Medet yâ şeyh!”, “Yetiş yâ filan!”, “İmdadıma yetiş!” diye seslenilir; sıkıntının giderilmesi, yardımın ulaştırılması veya gaybî biçimde imdada yetişmesi ondan istenir. Bu uygulama kimi tasavvufî geleneklerde “istimdâd” veya “istiğâse” gibi kavramlarla açıklanır. Ehl-i Sünnet ise burada istenen şeyin mahiyetine bakar: Yalnız Allah'ın güç yetireceği gaybî bir yardım, ölüden istenmez.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

İbn Abbâs رضى الله عنه'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu: “İstediğinde Allah'tan iste; yardım dilediğinde Allah'tan yardım dile.”

Böylece Resûlullah ﷺ kulun kalbini ihtiyaç ve istiâne konusunda Rabbine bağlamıştır. (Tirmizî, 2516 — Elbânî: sahih.)

Allah Teâlâ da şöyle buyurur: “Allah ile beraber hiç kimseye dua etmeyin.” (Cin, 18)

Yine: “Allah'ı bırakıp da kıyamet gününe kadar kendisine cevap veremeyecek kimselere dua edenden daha sapık kim vardır?” (Ahkâf, 5)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

İbn Teymiyye, ölülerden ihtiyaçların giderilmesini istemek, onlardan yardım ve imdat talep etmek ile hayatta ve hazır bulunan bir insandan gücü dâhilindeki normal yardımı istemeyi birbirinden ayırır. Bir insana “Şunu kaldırmama yardım et” demek başka; kabirde bulunan bir zata “Beni beladan kurtar, hastama şifa ver, imdadıma yetiş” diye gaybî yardım için yönelmek başkadır. İbn Bâz ve sonraki Ehl-i Sünnet âlimleri de ölüye bu şekilde dua ve istiğâseyi tevhid açısından ağır biçimde reddetmiştir. Dua ve gaybî istiğâse Allah'a yöneltilir; salih kişiye sevgi, onu Allah'a ait haklara ortak etmek anlamına gelemez.

Sonuç

Resûlullah ﷺ “Yardım dilediğinde Allah'tan yardım dile” buyururken, ölmüş bir şeyhe “Medet, yetiş!” diye gaybî yardım için seslenmek sünnet olamaz. Salihler sevilir ve haklarında hayır dua edilir; fakat dua ve yalnız Allah'ın güç yetireceği imdat Allah'a yöneltilir.

04/40 Kabirleri İbadet Merkezi Hâline Getirmek

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Bazı tarikat ve tasavvuf geleneklerinde şeyhlerin, velilerin ve salih kabul edilen kimselerin kabirleri etrafında türbeler yapılır; bu mekânlara dinî bir özellik kazandırılır. Kabir başında özel dualar edilir, Kur'an okunur, namaz ve zikir için kabir çevresi özellikle tercih edilir ve zamanla kabir, sıradan bir ziyaret yerinden çıkarılarak insanların ibadet amacıyla yöneldiği özel bir mekân hâline getirilir. Ehl-i Sünnet ise kabir ziyaretini kabul eder; fakat kabirlerin ibadet için tahsis edilmesini Resûlullah'ın ﷺ açık uyarıları sebebiyle reddeder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Âişe ve Abdullah b. Abbâs رضي الله عنهما şöyle rivayet eder: Resûlullah ﷺ vefat hastalığında şöyle buyurdu: **“Allah'ın laneti Yahudi ve Hristiyanların üzerine olsun! Onlar peygamberlerinin kabirlerini mescid edindiler.”**

Âişe رضي الله عنها, Resûlullah'ın ﷺ ümmetini onların yaptığından sakındırdığını belirtmiştir. (Buhârî, 435; Müslim, 531 — Müttefekun aleyh, sahih.)

Cündeb b. Abdullah الله عنه da Resûlullah'ın ﷺ vefatından beş gün önce şöyle buyurduğunu nakleder: **“Dikkat edin! Sizden öncekiler peygamberlerinin ve salihlerinin kabirlerini mescid ediniyorlardı. Dikkat edin! Kabirleri mescid edinmeyin. Ben sizi bundan yasaklıyorum.”** (Müslim, 532 — sahih.)

Buradaki “kabirleri mescid edinmek” yalnızca kabrin üzerine bina yapmaktan ibaret değildir. Kabri namaz, secde ve özel ibadet için yönelinen bir mekân hâline getirmek de bu yasağın kapsamındaki temel meselelerdendir.

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre kabir ziyareti meşrudur; ancak kabirler ibadet mekânı hâline getirilemez. Kabir ziyareti ölümü ve ahireti hatırlamak, ölü Müslümana dua etmek içindir. Namaz, dua, adak, kurban ve medet gibi ibadetler kabre veya kabir sahibine yöneltilmez.

Salihleri sevmek, onlar hakkında aşırıya gitmeyi gerektirmez. Şeriat şirki yasakladığı gibi ona götüren yolları da kapatmıştır. Ölçü, kabir ve türbe geleneği değil, Resûlullah'ın ﷺ sünnetidir. Delil olarak Resûlullah ﷺ şöyle buyurmuştur: **“Kabirleri ziyaret edin; çünkü onlar size ahireti hatırlatır.”** (Müslim, 976 — sahih.)

Bu hadis, Ehl-i Sünnet'in kabir ziyaretinin maksadını ve sınırını açıkça ortaya koyar.

Sonuç

Resûlullah ﷺ kabir ziyaretini öğretti; fakat kabirleri ibadet merkezi hâline getirmeyi açıkça yasakladı. Mümin kabri ziyaret eder, ölümü hatırlar ve ölü için Allah'a dua eder; fakat ibadetini kabre veya kabir sahibine yöneltmez. Ölçü türbe geleneği değil, Resûlullah'ın ﷺ sünnetidir.

05 /40 Kabir Sahibi İçin Adak ve Kurban

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Bazı tarikat ve tasavvuf çevrelerinde kabir sahipleri için adakta bulunulur, kurban kesilir, bu ibadetlerin sevabının ölü kişiye ulaştırılacağı düşünülür. Örneğin türbe başında adak adamak, kurban kesmek veya kesilen kurbanın kabrin yanında dağıtılması yaygın bir uygulama hâline getirilir. Ehl-i Sünnet ise adak ve kurbanın yalnızca Allah'a yapılacağını, ölümler için bu şekilde ibadet etmeyi Resûlullah'ın ﷺ uyarıları sebebiyle reddeder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Adaklar yalnızca Allah içindir; O'ndan başkası için adakta bulunmayın.”

(Ebû Dâvûd, 2882; Tirmizî, 1520 — sahih.)

Yine Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Kurbanları yalnız Allah adına kesin; O'ndan başkası için kurban kesmeyin.”

(İbn Mâce, 3126 — sahih.)

Bu iki temel hadis, adak ve kurbanın yalnızca Allah'a ibadet amacıyla yapılacağını açıkça bildirir ve ölümler, şeyhler veya kabir sahipleri için bu ibadetlerin yapılmasını yasaklar.

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre adak ve kurban, yalnız Allah'a ibadet etmek içindir; O'ndan başkası için yapılamaz. Ölümler diriltilemez, kendilerine fayda veya zarar ulaştırılamaz; bu yüzden onların adına adak adamak veya kurban kesmek, şirke götüren bir yoldur. Resûlullah ﷺ hem adakta hem de kurbanda Allah'tan başkasına yönelmeyi açıkça yasaklamıştır. Delil olarak

Resûlullah ﷺ şöyle buyurmuştur: **“Adaklar yalnızca Allah içindir; O'ndan başkası için adakta bulunmayın.”** (Ebû Dâvûd, 2882; Tirmizî, 1520 — sahih.)

Bu ölçü, ibadeti sadece Allah'a tahsis etmeyi ve şirke kapıları kapatmayı gerektirir.

Sonuç

Adak ve kurban yalnız Allah içindir; kabir sahipleri için adakta bulunmak veya kurban kesmek, Resûlullah'ın ﷺ açık yasağına aykırıdır. Mümin, ibadetini yalnız Allah'a yöneltir ve ölümler için yapılacak en doğru şey onlara dua etmektir. Ölçü, türbe geleneği değil, Resûlullah'ın ﷺ sünnetidir.

06/40 Kabirden ve Türbeden Bereket Ummak

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Bazı tarikat anlayışlarında kabirler ve türbeler, manevi bir bereket kaynağı olarak görülür. Kabir sahibinin bulunduğu yerden bereket umulur, oradan bir şey almaya çalışılır, orada bulunmanın, toprağına dokunmanın veya duvarına yaslanmanın kalplere feyiz ve huzur getireceğı düşünülür. Hatta kabre yakın olmanın, türbede vakit geçirmenin günahları sileceğı ve dileklerin kabulüne vesile olacağı iddia edilir. Ehl-i Sünnet ise bereketin yalnızca Allah'tan geleceğini, mekân veya kabirlerin tek başına bereket kaynağı olamayacağını Resûlullah'ın ﷺ delilleriyle açıklar.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Allah katında en bereketli toprak, benim mescidimin bulunduğu topraktı.”

(Buhârî, 1193; Müslim, 1390 — sahih.)

Yine Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Misyetten bereket ummak, tâ'ire inanmaktan ve hoş olmayan şeylerde uğursuzluk aramaktan daha batıldır.” (İbn Mâce, 3539 — sahih.)

Bu iki hadis, bereketin yalnızca Allah'tan geldiğini, toprak, taş, ağaç, mekân veya kabirlerin tek başına bir bereket kaynağı olmadığını açıkça ortaya koyar.

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre hakiki bereket yalnızca Allah'tandır. Mekânlar ve kabirler kendi başlarına hiçbir fayda ve zarar veremez. Kabir ziyaretinin amacı, ölümü ve ahireti hatırlamaktır; oradan feyiz veya bereket ummak bid'attır. Resûlullah ﷺ en bereketli toprağın mescidi olduğunu haber vererek ölçüyü netleştirmiştir. Bereket sadece Allah'a yönelmek, O'na itaat etmek ve sünnete bağlı kalmakla elde edilir.

Delil olarak Resûlullah ﷺ şöyle buyurmuştur: “Allah katında en bereketli toprak, benim mescidimin bulunduğu topraktı.” (Buhârî, 1193; Müslim, 1390 — sahih.)

Bu ölçü, kabirden ve türbeden bereket umayı batıl ve bid'at kılar.

Sonuç

Bereket yalnızca Allah'tandır; kabir, türbe veya oradaki kişilerin kendiliğinden bereket verme gücü yoktur. Mümin, bereketi Allah'a yönelerek, O'na itaat ederek ve sünnete uyarak elde eder. Ölçü türbe geleneğı değil, Resûlullah'ın ﷺ sünnetidir.

07
/40

Kabir Etrafında Tavaf Etmek

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Bazı tarikat ve tasavvuf çevrelerinde kabirler ve türbeler etrafında dönmek, tavaf yapmak bir ibadet ve bereket vesilesi olarak görülür. Türbe etrafında sayı belirleyerek dönmek, şifa, isteklerin kabulü veya manevi fayda sağlamak amacıyla özellikle yapılır. Ehl-i Sünnet ise bu uygulamayı, ibadetin yalnızca Allah'a yöneltilmesi gerektiği ve Resûlullah'ın ﷺ açık yasakları sebebiyle reddeder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Sizden öncekiler salihlerin kabirlerini mescid edindiler.”

(Buhârî, 435; Müslim, 531 — Müttefekun aleyh, sahih.)

Yine Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Dikkat edin! Sizden öncekiler peygamberlerinin ve salihlerinin kabirlerini mescid ediniyorlardı. Dikkat edin! Kabirleri mescid edinmeyin. Ben sizi bundan yasaklıyorum.”

(Müslim, 532 — sahih.)

Kabir etrafında tavaf etmek, kabri ibadet maksadıyla yönelinen özel bir mekân hâline getirmektir. Bu ise Resûlullah'ın ﷺ yasakladığı “kabirleri mescid edinmek” kapsamındaki temel uygulamalardandır.

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre kabir etrafında tavaf etmek bid'attır ve yasaktır.

İbadet yalnızca Allah'a yapılır; kabir hiçbir şekilde ibadet yeri hâline getirilemez. Kabir ziyareti ölümü ve ahireti hatırlamak içindir; kabre yönelmek, onun etrafında dönmek veya orayı ibadet maksadıyla kullanmak şirke götüren yollardandır.

Resûlullah ﷺ kabirleri mescid edinmeyi açıkça yasaklamıştır.

Delil olarak Resûlullah ﷺ şöyle buyurmuştur:

“Sizden öncekiler salihlerin kabirlerini mescid edindiler.”

(Buhârî, 435; Müslim, 531 — Müttefekun aleyh, sahih.)

Bu ölçü, kabri ibadet yeri yapmayı ve kabir etrafında tavaf etmeyi kesin olarak reddeder.

Sonuç

Resûlullah ﷺ kabir ziyaretini meşru kıldı; fakat kabirleri ibadet merkezi hâline getirmeyi açıkça yasakladı. Mümin kabri ziyaret eder, ölümü hatırlar ve ölü için Allah'a dua eder; fakat kabir etrafında dönmez ve ibadetini kabre yöneltmez. Ölçü türbe geleneği değil, Resûlullah'ın ﷺ sünnetidir.

08
/40

Şeyhi Allah'a Ulaşmanın Zorunlu Aracısı Saymak

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Bazı tarikat anlayışlarında şeyhin, Allah'a ulaşmada zorunlu bir arac olduğu, ondan izin alınmadan, onun vesile kılınmadan Allah'a yakınlaşmanın mümkün olmadığı düşünülür. Şeyh, Allah ile kul arasında mutlak bir aracı olarak görülür ve ondan medet ummak, onun izniyle duanın kabul olacağına inanmak yaygın hale getirilir. Ehl-i Sünnet ise, Rab ile kul arasına hiç kimsenin giremeyeceğini, aracı olamayacağını ve ibadetin yalnızca Allah'a yapılacağını açıkça bildirir.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“(Ey insanlar!) De ki: ‘Hiç kimse, Allah katında O’nun izni olmaksızın şefaath edemez.’”

(Bakara, 255 — meal)

Yine Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Dua ibadetin özüdür.”

(Tirmizî, 3371 — sahih)

Bu iki delil, şefaatin ve aracı olmanın yalnızca Allah'ın izniyle olacağını ve kul ile Rabbi arasında doğrudan dua bağının bulunduğunu bildirmektedir.

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre kul, doğrudan Allah'a dua eder, yalnızca O'ndan ister.

Hiç kimse, Allah'a ulaşmada zorunlu bir aracı değildir. Şefaath yetkisi yalnızca Allah'a aittir; dilediğine, dilediği şekilde ve kendi izniyle verir. Şeyhler, veliler veya başka kimseler ne kendiliğinden şefaath edebilir ne de aracı olabilir. Allah şöyle buyurur:

“O’nun katında, izni olmadan şefaath fayda vermez.”

(Bakara, 255)

Resûlullah ﷺ, duası kabul olan müminlerin duasının kendilerine fayda vereceğini bildirmiş; ancak bunu kendiliğinden değil, yalnız Allah'ın izniyle olacağını açıklamıştır.

Delil olarak Resûlullah ﷺ şöyle buyurmuştur:

“(Ey insanlar!) De ki: ‘Hiç kimse, Allah katında O’nun izni olmaksızın şefaath edemez.’”

(Bakara, 255 — meal)

Bu ölçü, kulluğun yalnızca Allah'a yapılmasını ve O'ndan başkasına aracı koştırmayı gerektirir.

Sonuç

Şeyh veya başka kimseleri Allah'a ulaşmada zorunlu aracı saymak, şirke kapı açar ve ibadeti Allah'tan başkasına yöneltmektir. Mümin, duasını doğrudan Allah'a yapar; şefaath ve aracılık yalnızca O'nun izniyle olur. Ölçü, Ehl-i Sünnet'in Allah'ın kitabı ve Resûlullah'ın ﷺ sünnetidir.

09
/40

Şeyhin Gaybı Bildiğini Söylemek

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Bazı tarikat ve tasavvuf anlayışlarında şeyhin müridinin hâlini uzaktan bildiği, kalbinden geçenleri sezdiği veya kendisine bildirilmeyen bazı gizli şeylerden haberdar olduğu öğretilir. Şeyhin manevî makamı yükseldikçe bu tür bilgilere ulaşabileceği düşünülür. Ehl-i Sünnet ise gayb bilgisinin aslının yalnız Allah'a ait olduğunu ve Allah'ın bildirmesi dışında hiçbir insanın gaybı kendiliğinden bilemeyeceğini kabul eder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Allah Teâlâ, Resûlü'ne ﷺ şöyle söylemesini emretmiştir:

“De ki: Göklerde ve yerde gaybı Allah'tan başka kimse bilmez.”

(Neml, 65)

Yine Allah Teâlâ Resûlullah'a ﷺ şöyle buyurmuştur:

“De ki: Ben size Allah'ın hazineleri benim yanımdadır demiyorum. Gaybı da bilmiyorum.”

(En'âm, 50)

Resûlullah ﷺ dahi kendisine Allah tarafından bildirilmeyen gaybı kendiliğinden bilmiyorsa, bir şeyh veya velinin zatından kaynaklanan bağımsız bir gayb bilgisine sahip olduğu ileri sürülemez.

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre mutlak gayb bilgisi yalnız Allah'a aittir. Peygamberler dahi gaybdan ancak Allah'ın kendilerine vahiy yoluyla bildirdiğini bilirler. Salihlik, velâyet, keşif veya manevî makam hiçbir insana bağımsız gayb bilgisi kazandırmaz. Bir kimsenin bazı olayları tahmin etmesi veya tesadüfen doğru söylemesi gaybı bildiğinin delili değildir. Allah Teâlâ: “O gaybı bilendir; gaybını razı olduğu bir elçi dışında hiç kimseye açmaz.” buyurur. (Cin, 26–27) Bu nedenle şeyhe Allah'a mahsus gayb bilgisinden pay vermek Ehl-i Sünnet'in tevhid anlayışıyla bağdaşmaz.

Sonuç

Şeyh, âlim veya veli ne kadar salih olursa olsun kendiliğinden gaybı bilemez. Gaybın bilgisi Allah'a aittir; Allah dilediği kadarını vahiy yoluyla peygamberlerine bildirir. Ölçü insanların manevî iddiaları değil, Kitap ve Sünnettir.

10
/40

Şeyhe Sorgusuz Teslimiyet

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Bazı tarikat anlayışlarında müriden şeyhine tam teslim olması, onun söz ve talimatlarını sorgulamaması ve kendisine verilen emrin hikmetini anlamasa bile yerine getirmesi beklenebilir. Şeyhin manevî terbiyeyi müriden daha iyi bildiği söylenerek ona itiraz etmek veya delil sormak edebe aykırı görülebilir. Böylece kişinin bağlılığı zamanla Kitap ve Sünnet delilinden önce şeyhin sözünü kabul etmeye dönüşebilir.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“İtaat ancak ma'rûf olan şeydedir.”

(Buhârî, 7257; Müslim, 1840 — Mütttefekun aleyh, sahih.)

Yine Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Allah'a isyan olan bir konuda kula itaat yoktur.”

(Ahmed, 1098 — Elbânî: sahih.)

Bu ölçü, hiçbir insanın mutlak itaat makamına sahip olmadığını gösterir. Müslümanın itaati Allah ve Resûlü'nün ﷺ hükmüne bağlıdır.

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre âlime, hocaya ve salih kimseye saygı gösterilir; fakat hiçbirine sorgusuz ve mutlak itaat verilmez. Çünkü mutlak itaat Allah'a ve Resûlü'nün ﷺ getirdiği vahye aittir. Bir insanın sözü Kitap ve Sünnet'e uygun olduğu ölçüde kabul edilir; aykırı olduğunda terk edilir. Dinî bağlılık şahıslara değil delile dayanır.

Resûlullah ﷺ: **“İtaat ancak ma'rûf olan şeydedir.”** buyurmuştur.

(Buhârî, 7257; Müslim, 1840 — Mütttefekun aleyh, sahih.)

Bu sebeple şeyhe hürmet edilir; fakat ona Allah'ın koymadığı bir mutlak itaat hakkı verilmez.

Sonuç

Müslüman âlime ve hocaya hürmet eder; fakat dinini hiçbir insana sorgusuz teslim etmez. Şeyhin sözü de Kitap ve Sünnet terazisinde değerlendirilir. Ölçü şahıs değil, Allah'ın ve Resûlü'nün ﷺ hükmüdür.

11
/40

Rüya ve Keşfi Dinde Delil Yapmak

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Bazı tarikat çevrelerinde şeyhin gördüğü rüyalar, yaşadığı “keşifler” veya aldığı “ilhamlar” dinde delil kabul edilir. Hatta bazen bir hüküm, bir uygulama veya bir yolun meşruiyeti rüya ve keşiflere dayandırılır. Rüyayı gören veya keşif iddia eden kimseye sorulmadan, bu tür kişisel tecrübeler dinî bilgi ve delil yerine konulur. Ehl-i Sünnet ise dinde delilin yalnızca Kur’ân ve sahih Sünnet olduğunu kabul eder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Rüya nübüvvetin kırk altı cüz’ünden bir cüz’üdür.”

(Buhârî, 6893; Müslim, 2261 — sahih.)

Yine Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Kim yalan bir rüya görürse, onu uydurmuş demek olsun; çünkü şeytan onun rüyasına karışmıştır.”

(Buhârî, 7046; Müslim, 2262 — sahih.)

Resûlullah ﷺ, rüyanın doğru olabileceğini bildirirken, yalan da olabileceğini açıklamış ve rüyayı dinî hükümlere delil kılmayı öğretmemiştir.

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre rüya, keşif, ilham ve benzeri kişisel hâller dinî delil değildir. Rüya bazen mümin için bir müjde veya uyarı olabilir; fakat şer'î bir hüküm koyma, şer'î bir uygulama başlatma veya Kur'ân ve Sünnet'e aykırı bir sözü meşrulaştırma aracı yapılamaz. Resûlullah ﷺ, rüyayı nübüvvetin cüzlerinden saymış; ancak her rüyanın doğru olmadığını bildirmiştir. Ölçü, rüya ve keşif değil; Allah'ın kitabı ve Resûlü'nün ﷺ sahih sünnetidir.

Sonuç

Rüya ve keşifler kişisel tecrübe alanındadır; dinde delil değildir. Dinimizi öğrenmede ve yaşamada tek ölçümüz Kur'ân ve sahih Sünnettir. Rüya ve keşfe dayanarak hüküm koymak bid'atın kapılarından.

12
/40

Delilsiz Özel Zikir Sayıları Belirlemek

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Bazı tarikat anlayışlarında belirli zikirler için şeyh tarafından özel sayılar tayin edilir; müride bir kelimeyi veya zikri yüzlerce ya da binlerce defa tekrarlaması günlük vazife olarak verilebilir. Bu sayıların manevî terbiye, makam veya özel fazilet sağladığı düşünülebilir. Ehl-i Sünnet ise Allah'a zikri teşvik eder; fakat belirli bir sayıyı dinî fazilet ve ibadet şekli olarak tahsis etmek için delil gerektiğini kabul eder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Kim bizim bu işimizde ondan olmayan bir şeyi ortaya çıkarırsa o reddedilmiştir.”

(Buhârî, 2697; Müslim, 1718 — Müttefekun aleyh, sahih.)

Yine Resûlullah ﷺ bazı zikirlerin sayılarını bizzat belirlemiştir.

Namazlardan sonra otuz üç defa tesbih, otuz üç defa tahmid ve otuz üç defa tekbir getirilmesini öğretmiştir.

(Müslim, 597 — sahih.)

Bu, zikrin aslının meşru olması yanında, belirli sayı ve şekle özel dinî fazilet bağlanacaksa bunun sünnetten delile dayanması gerektiğini gösterir.

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre zikir büyük bir ibadettir; ancak ibadetlerin şekli, zamanı, sayısı ve özel fazileti delile dayanır. Sünnet belirli bir sayı bildirmişse o sayı korunur; sayı belirlememişse kişinin kendi tercih ettiği miktarda zikir yapması başka, bu sayıya özel dinî fazilet veya bağlayıcı tarikat vazifesi nispet etmesi başkadır. Resûlullah ﷺ: **“Kim bizim bu işimizde ondan olmayan bir şeyi ortaya çıkarırsa o reddedilmiştir.”** buyurmuştur. (Buhârî, 2697; Müslim, 1718 — Müttefekun aleyh, sahih.) Ölçü, zikri çoğaltırken dahi sünnetin sınırını korumaktır.

Sonuç

Zikir sünnettir; fakat delilsiz bir sayıyı özel dinî usul ve fazilet hâline getirmek sünnet değildir. Müslüman Allah'ı çokça zikreder; sayı ve şekle özel dinî değer yüklediğinde ise delile bakar. Ölçü şeyhin belirlediği sayı değil, Resûlullah'ın ﷺ sünnetidir.

Ritmik ve Tek Ses Toplu Zikri İbadet Şekli Yapmak

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Bazı tarikat çevrelerinde insanlar halka hâlinde toplanarak aynı kelime veya ifadeyi hep birlikte, aynı ses ve ritimle tekrar ederler. Bazen beden hareketleri de buna eşlik eder ve bu uygulama düzenli bir zikir usulü olarak sürdürülür. Ehl-i Sünnet zikri büyük bir ibadet kabul eder; fakat zikrin belirli bir toplu ritim, tek ses ve özel merasim şekline dönüştürülmesi için sünnetten delil bulunması gerektiğini söyler.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Sözlerin en hayırlısı Allah’ın Kitabı, yolların en hayırlısı Muhammed’in yoludur. İşlerin en kötüsü sonradan ortaya çıkarılanlardır ve her bid‘at dalâlettir.”

(Müslim, 867 — sahih.)

Yine Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Kim bizim bu işimizde ondan olmayan bir şeyi ortaya çıkarırsa o reddedilmiştir.”

(Buhârî, 2697; Müslim, 1718 — Müttefekun aleyh, sahih.)

Resûlullah ﷺ ve ashâbından zikir nakledilmiştir; ancak zikri sürekli bir ibadet usulü olarak hep birlikte aynı ritim ve tek sesle icra ettiklerine dair sahih bir sünnet sabit değildir.

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre Allah'ı çokça zikretmek meşru ve faziletli bir ibadettir; fakat ibadetin şekli ve uygulanış biçimi de delile bağlıdır. Bir zikrin aslının meşru olması, ona delilsiz olarak yeni bir merasim şekli eklemeyi meşru kılmaz. Resûlullah ﷺ: **“Her bid‘at dalâlettir.”** buyurmuştur. (Müslim, 867 — sahih.) Bu sebeple sünnette sabit olmayan ritmik, tek sesli ve düzenli toplu zikir biçimleri dinî bir usul ve özel fazilet olarak belirlenmez. Ölçü zikri terk etmek değil, zikri Resûlullah'ın ﷺ öğrettiği sınırlar içinde yapmaktır.

Sonuç

Zikir sünnettir; fakat zikre sünnette bulunmayan özel bir ritim ve merasim şekli vermek sünnet değildir. Müslüman Allah'ı çokça zikreder, ancak ibadetinin şeklini de delilden alır. Ölçü tarikat usulü değil, Resûlullah'ın ﷺ sünnetidir.

14
/40

Sünnette Olmayan Özel Gün ve Geceleri İbadetle Tahsis Etmek

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Bazı tarikat ve tasavvuf çevrelerinde sünnette özel ibadet için tahsis edildiği sabit olmayan bazı gün ve gecelere özel namazlar, zikirler, merasimler veya belirli ibadet programları bağlanabilir. Bu vakitlerin diğer zamanlardan daha faziletli olduğu veya o gece yapılan belirli ibadetlerin özel sevap kazandırdığı söylenebilir. Ehl-i Sünnet ise bir zamanı özel bir ibadet ve faziletle tahsis etmek için şer'î delil bulunması gerektiğini kabul eder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Kim bizim bu işimizde ondan olmayan bir şeyi ortaya çıkarırsa o reddedilmiştir.”

(Buhârî, 2697; Müslim, 1718 — Müttefekun aleyh, sahih.)

Yine Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Kim bizim emrimize uygun olmayan bir amel işlerse o amel reddedilmiştir.”

(Müslim, 1718 — sahih.)

Buna karşılık Resûlullah ﷺ Ramazan'ın son on gecesini, Kadir Gecesi ve Zilhicce'nin ilk günleri gibi faziletli zamanları ümmetine delille bildirmiştir. Bu da belirli bir gün veya geceye özel dinî fazilet ve ibadet şekli vermenin vahye dayanması gerektiğini gösterir.

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre ibadet yalnız niyet bakımından değil, zamanı ve uygulanış biçimi bakımından da sünnete uygun olmalıdır. Allah ve Resûlü ﷺ bir günû veya geceyi özel ibadetle tahsis etmişse ona uyulur; böyle bir tahsis sabit değilse kişinin kendi belirlediği zamanı dinî merasim ve özel fazilet hâline getirmesi doğru değildir. Resûlullah ﷺ: **“Kim bizim emrimize uygun olmayan bir amel işlerse o amel reddedilmiştir.”** buyurmuştur. (Müslim, 1718 — sahih.) Ölçü, ibadeti çoğaltırken dahi ona sünnette bulunmayan özel zaman ve şekiller eklememektir.

Sonuç

Bir gün veya geceyi özel ibadet ve faziletle tahsis etmek delil ister. Müslüman ibadeti çoğaltır; fakat Allah ve Resûlü'nün ﷺ özel kılmadığı bir zamanı kendi adına dinî merasim hâline getirmez. Ölçü gelenek değil, sahih sünnettir.

15
/40

Şeyhin Sözü'nü Sahih Hadisin Önüne Geçirmek

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Bazı tarikat ve cemaat anlayışlarında şeyhin veya hocanın sözü dinî meselelerde belirleyici hâle getirilebilir. Sahih bir hadis gösterildiğinde bile “Bizim şeyhimiz böyle söylemedi”, “Bizim yolumuz böyle değil” veya “Şeyhimizin bildiği bir hikmet vardır” denilerek açık delil geri plana itilebilir. Böylece kişiye bağlılık, farkında olmadan Resûlullah'ın ﷺ sahih sünnetinin önüne geçirilebilir.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Allah ve Resûlü bir işe hükmettiği zaman, mümin bir erkek ve mümin bir kadın için o işte kendi tercihlerine göre hareket etme hakkı yoktur.”

(Ahzâb, 36)

Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Size yasakladığım şeylerden sakının; size emrettiğim şeyleri ise gücünüz yettiğince yerine getirin.”

(Buhârî, 7288; Müslim, 1337 — Müttefekun aleyh, sahih.)

Bu ölçüye göre sahih sünnet sabit olduğunda Müslümanın görevi, şahısların sözlerini sünnetin önüne geçirmek değil Resûlullah'a ﷺ ittibâ etmektir.

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre âlimler, hocalar ve şeyhler delile ulaştırdıkları için değer görür; delilin yerine geçirilmezler. Hiçbir insanın sözü Resûlullah'ın ﷺ sahih sünnetinden üstün tutulamaz. Bir âlimin sözü sahih delile uygunsa alınır; açıkça aykırıysa delil tercih edilir. Allah Teâlâ: “**Bir konuda anlaşmazlığa düşerseniz onu Allah'a ve Resûl'e götürün.**” buyurmuştur. (Nisâ, 59) Bu nedenle ihtilafta son ölçü şeyhin, cemaatin veya geleneğin sözü değil, Kitap ve sahih Sünnettir.

Sonuç

Sahih sünnet ortaya çıktığında Müslümanın ölçüsü şahıs değil delildir. Âlim sevilir ve kendisinden faydalanılır; fakat Resûlullah'ın ﷺ sözü hiçbir şeyhin veya hocanın sözü uğruna terk edilmez. Ölçü Kitap ve sahih Sünnettir.

16
/40

Mezhep, Tarikat veya Cemaat Taassubuyla Delili Terk Etmek

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Bazı çevrelerde kişinin bağlı olduğu mezhep, tarikat, cemaat veya hocanın görüşü dinî meselelerde değişmez ölçü hâline getirilebilir. Kur'an'dan veya sahih sünnetten açık bir delil gösterildiğinde bile "Bizim yolumuz böyle", "Bizim büyüklerimiz böyle yapmış" denilerek delil geri plana itilebilir. Böylece hak, delile göre değil kişinin bağlı bulunduğu grubun görüşüne göre değerlendirilmeye başlanabilir.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Bir konuda anlaşmazlığa düşerseniz, Allah'a ve ahiret gününe inanıyorsanız onu Allah'a ve Resûl'e götürün."

(Nisâ, 59)

Yine Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Rabbinizden size indirilene uyun; O'ndan başka velilere uymayın."

(A'râf, 3)

Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

"Size yasakladığım şeylerden sakının; size emrettiğim şeyleri ise gücünüz yettiğince yerine getirin."

(Buhârî, 7288; Müslim, 1337 — Müttefekun aleyh, sahih.)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre âlimlerden ve fıkıh mezheplerinden faydalanılır; fakat hiçbir mezhep, tarikat, cemaat veya şahıs Kur'an ve sahih sünnetin önüne geçirilmez. Müslümanın bağlılığı isimlere değil hakka ve delile olmalıdır. İhtilaf meydana geldiğinde ölçü bağlı olunan grubun görüşü değil vahiydir. Allah Teâlâ: "Bir konuda anlaşmazlığa düşerseniz onu Allah'a ve Resûl'e götürün." buyurmuştur. (Nisâ, 59) Bu sebeple delil açıkça ortaya çıktığında taassup uğruna onu terk etmek Ehl-i Sünnet'in ilim ve ittibâ menhecine aykırıdır.

Sonuç

Müslüman âlimlerden faydalanılır; fakat hiçbir şahsı veya grubu hatadan korunmuş kabul etmez. Sahih delil ortaya çıktığında taassubu değil delili tercih eder. Ölçü mezhep, tarikat veya cemaat adı değil, Kitap ve sahih Sünnettir.

Şeyhin Haramı Helal, Helali Haram Kılabilceğini Kabul Etmek

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Bazı aşırı bağlılık anlayışlarında şeyhin sözü dinî hüküm gibi kabul edilebilir; açık bir helal veya haram konusunda bile “Şeyhimiz izin verdi”, “Bize bunu yasakladı” denilerek Allah’ın hükmünün dışında bağlayıcı hükümler oluşturulabilir. Böylece şeyhin şahsî sözü, farkında olmadan helal ve haram belirleme makamına çıkarılabilir. Ehl-i Sünnet’e göre ise helal ve haram koyma hakkı Allah’a aittir.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Dillerinizin yalan yere nitelendirmesiyle
‘Şu helaldir, şu haramdır’ demeyin
ki Allah’a karşı yalan uydurmuş olmayasınız.”

(Nahl, 116)

Yine Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Yoksa onların, Allah’ın izin vermediği şeyleri
kendileri için dinden kanun koyan ortakları mı vardır?”

(Şûrâ, 21)

Resûlullah ﷺ de Allah’a isyan konusunda hiçbir kula
mutlak itaat verilemeyeceğini bildirerek şöyle buyurmuştur:

“Allah’a isyan olan bir konuda kula itaat yoktur.”

(Ahmed, 1098 — Elbânî: sahih.)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet’e göre âlim ve hoca Allah’ın hükmünü açıklar; kendiliğinden dinî hüküm koymaz. Hiçbir şeyh Allah’ın helal kıldığını din adına haram, haram kıldığını da helal yapma yetkisine sahip değildir. Bir kimsenin emri Kur’an ve Sünnet’e uygunsa kabul edilir; Allah’ın hükmüne aykırıysa ona itaat edilmez. Allah Teâlâ: “Şu helaldir, şu haramdır demeyin.” buyurmuştur. (Nahl, 116) Bu sebeple helal ve haramın ölçüsü şahısların izinleri değil, Allah’ın Kitabı ve Resûlullah’ın ﷺ sünnetidir.

Sonuç

Şeyh, hoca veya âlim helal ve haram koyan değil, Allah’ın hükmünü öğreten kişidir. Allah’ın hükmüne aykırı hiçbir insan sözü dinî bağlayıcılık kazanmaz. Ölçü şeyhin izni değil, Kitap ve sahih Sünnettir.

18
/40

Şeyhin Müridinin Günahlarını Bağışlatabileceğine İnanmak

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Bazı aşırı tarikat anlayışlarında müridin şeyhine bağlılığı sebebiyle onun şefaatine erişeceği, şeyhinin kendisini kurtaracağı veya günahlarının bağışlanmasına özel şekilde vesile olacağı öğretilir. Böylece müridin kalbi tevbe ve mağfiret konusunda doğrudan Allah'a yönelmek yerine şeyhine bağlanabilir. Ehl-i Sünnet ise günahları bağışlama yetkisinin yalnız Allah'a ait olduğunu kabul eder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Günahları Allah'tan başka kim bağışlayabilir?”

(Âl-i İmrân, 135)

Yine Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“De ki: Ey kendilerine karşı haddi aşan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Şüphesiz Allah bütün günahları bağışlar.”

(Zümer, 53)

Resûlullah ﷺ en yakınlarına dahi şöyle buyurmuştur:

“Ey Muhammed'in kızı Fâtıma! Malımdan dilediğini iste; fakat seni Allah'a karşı hiçbir şekilde kurtaramam.”

(Buhârî, 2753; Müslim, 206 — Müttefekun aleyh, sahih.)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre mağfiret yalnız Allah'tan istenir; hiçbir şeyh, veli veya salih kişi müridinin günahlarını kendiliğinden bağışlayamaz ve ona kurtuluş garantisi veremez. Şefaath dahi ancak Allah'ın izniyle gerçekleşir. Resûlullah ﷺ kendi kızı Fâtıma'ya: “Seni Allah'a karşı hiçbir şekilde kurtaramam.” buyurmuştur.

(Buhârî, 2753; Müslim, 206 — Müttefekun aleyh, sahih.)

Mümin günah işlediğinde şeyhine değil, tevbe ve istiğfarla doğrudan Rabbine yönelir.

Sonuç

Günahı bağışlayan Allah'tır. Hiçbir şeyh müridine mağfiret veya kurtuluş garantisi veremez. Müslümanın ümidi şahıslara değil Allah'ın rahmetine; yolu ise samimi tevbe ve Resûlullah'ın ﷺ sünnetine bağlıdır.

Şeyhin Müridini Her Yerde Manevî Olarak Gözettiğine İnanmak

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Bazı aşırı tarikat anlayışlarında şeyhin müridini uzaktan manevî olarak gözettiği, nerede ve ne durumda olduğunu bildiği, onun hâllerinden haberdar olduğu veya müridin davranışlarını manevî bir yolla takip ettiği öğretilir. Böylece müridde, şeyhinin kendisini her yerde gördüğü veya hâlinden sürekli haberdar olduğu düşüncesi oluşabilir. Ehl-i Sünnet ise kulları her yerde görüp gözetmenin Allah'ın ilim ve murakabesine ait olduğunu kabul eder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Şüphesiz Allah sizin üzerinizde gözetleyicidir.”

(Nisâ, 1)

Yine Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Nerede olursanız olun O sizinle beraberdir.
Allah yaptıklarınızı görmektedir.”

(Hadîd, 4)

Resûlullah ﷺ ihsanı şöyle açıklamıştır:

“Allah'a, O'nu görüyormuşsun gibi ibadet etmendir.
Sen O'nu görmesen de O seni görür.”

(Buhârî, 50; Müslim, 9 — Müttefekun aleyh, sahih.)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre kulun kalbindeki murakabe Allah'a yönelik olmalıdır. Şeyh, âlim veya veli beşerdir; kendisinden uzakta bulunan insanların hâllerini sürekli görüp gözetme sıfatına sahip değildir. Mümin yalnız kaldığında dahi Allah'ın kendisini gördüğünü ve bildiğini hatırlar. Resûlullah ﷺ: “Sen O'nu görmesen de O seni görür.” buyurmuştur. (Buhârî, 50; Müslim, 9 — Müttefekun aleyh, sahih.) Bu sebeple müridin kalbi sürekli şeyhin gözetimine değil, Allah'ın murakabesine bağlanır.

Sonuç

Mümini her yerde görüp gözeten şeyhi değil, Allah'tır. Kulun gizlisini ve açığını bilen Rabbidir. Müslümanın murakabe şuuru bir insana değil Allah'a yönelir; ölçüsü Kitap ve sahih Sünnettir.

20
/40

Şeyhten Himmet ve Manevî Tasarruf Beklemek

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Bazı aşırı tarikat anlayışlarında şeyhten “himmet” beklenir; onun müridine uzaktan manevî yardım ulaştırabileceği, sıkıntısını giderebileceği veya olaylar üzerinde görünmeyen bir tasarrufta bulunabileceği düşünülür. Böylece kulun ihtiyaç ve yardım anındaki yönelişi Allah'tan başkasına kayabilir. Ehl-i Sünnet ise yalnız Allah'ın güç yetirebileceği gaybî yardım ve tasarrufun Allah'a ait olduğunu kabul eder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Yalnız sana ibadet eder ve yalnız senden yardım dileriz.”

(Fâtiha, 5)

Yine Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Allah sana bir zarar dokundurursa onu O'ndan başka giderecek yoktur. Sana bir hayır dilerse O'nun lütfunu geri çevirecek de yoktur.”

(Yûnus, 107)

Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“İstediğinde Allah'tan iste; yardım dilediğinde Allah'tan yardım dile.”

(Tirmizî, 2516 — Elbânî: sahih.)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre hayatta ve hazır bulunan bir insandan gücü dâhilindeki normal yardım istenebilir; fakat yalnız Allah'ın güç yetireceği gaybî yardım ve tasarruf bir şeyhten veya veliden beklenmez. Fayda ve zararın nihai sahibi Allah'tır; kul ihtiyaç anında Rabbine yönelir. Resûlullah ﷺ: “**Yardım dilediğinde Allah'tan yardım dile.**” buyurmuştur. (Tirmizî, 2516 — Elbânî: sahih.) Bu sebeple şeyhten bağımsız gaybî himmet ve tasarruf beklemek Ehl-i Sünnet'in tevhid ölçüsüyle bağdaşmaz.

Sonuç

Salih insan sevilir ve hayattayken gücü dâhilindeki yardımı istenebilir; fakat gaybî himmet ve tasarruf Allah'tan beklenir. Mümin sıkıntısında kalbini şeyhe değil Rabbine bağlar. Ölçü, Resûlullah'ın ﷺ öğrettiği tevhiddir.

Şeyhin Kalplerde Tasarruf Ettiğine İnanmak

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Bazı aşırı tarikat anlayışlarında şeyhin müridinin kalbine manevî olarak tesir ettiği, kalbini değiştirebildiği, hidayetini sağlayabildiği veya uzaktan kalbî hâllerine tasarruf edebildiği düşünülebilir. Böylece hidayet ve kalplerin yönelişi konusunda Allah'a ait olan bir kudret şeyhe nispet edilebilir. Ehl-i Sünnet ise kalpleri çevirmenin ve hidayet vermenin Allah'a ait olduğunu kabul eder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Şüphesiz sen sevdiğini hidayete erdiremezsin;
fakat Allah dilediğini hidayete erdirir.”

(Kasas, 56)

Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Âdemoğullarının bütün kalpleri Rahmân'ın
parmaklarından iki parmak arasındadır;
onları dilediği gibi çevirir.”

(Müslim, 2654 — sahih.)

Resûlullah ﷺ bu sebeple şöyle dua ederdi:

“Ey kalpleri çeviren! Kalbimi dinin üzere sabit kıl.”

(Tirmizî, 2140 — Elbânî: sahih.)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre bir âlim veya salih insan öğüt verir, dua eder ve hayra vesile olabilir; fakat kalpler üzerinde bağımsız tasarruf sahibi değildir. Hidayeti yaratan ve kalpleri dilediği gibi çeviren Allah'tır. Resûlullah ﷺ dahi: **“Ey kalpleri çeviren! Kalbimi dinin üzere sabit kıl.”** diye dua etmiştir. (Tirmizî, 2140 — Elbânî: sahih.)

Bu nedenle kalplerin gaybî biçimde değiştirilmesi ve hidayetin yaratılması şeyhe değil, yalnız Allah'a nispet edilir.

Sonuç

Şeyh nasihat eder, öğretir ve dua eder; fakat kalpleri değiştiren Allah'tır. Hidayet ve kalpler üzerindeki gerçek tasarruf hiçbir insana değil Rabbimize aittir. Ölçü, Kitap ve sahih Sünnettir.

22
/40

Şeyhin Dua ve Bereketini Kurtuluş Garantisi Saymak

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Tarikat anlayışında şeyhin duası ve bereketinin mürid için özel bir kurtuluş vesilesi olduğu öğretilir; mürid de şeyhine bağlı kaldığı sürece onun duası, himmeti veya bereketi sayesinde korunacağına ve ahirette kurtuluşa ereceğine inanır. Böylece kişinin kurtuluş ümidi iman, salih amel ve Allah'ın rahmetinden ziyade şeyhine olan bağlılığına bağlanabilir. Ehl-i Sünnet ise kurtuluşun Allah'ın rahmetiyle olduğunu ve hiçbir şahsın buna garanti veremeyeceğini kabul eder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Kim salih amel işlerse kendi lehinedir; kim kötülük yaparsa kendi aleyhinedir.”

(Fussilet, 46)

Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Hiçbiriniz ameli sayesinde cennete giremez.” Ashâb: “Sen de mi ey Allah'ın Resûlü?” deyince: “Ben de; ancak Allah henî rahmeti ve lütfuyla kuşatırsa.” buyurdu.

(Buhârî, 5673; Müslim, 2816 — Müttefekun aleyh, sahih.)

Yine Resûlullah ﷺ:

“Kimin ameli kendisini geri bırakırsa, nesebi onu ileri götüremez.” buyurmuştur.

(Müslim, 2699 — sahih.)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre salih bir kimsenin hayattayken dua etmesi istenebilir; fakat onun duası, bereketi veya şahsına bağlılık hiçbir kimse için kurtuluş garantisi değildir. Kurtuluş Allah'ın rahmetiyle, sahih iman ve salih amel üzere gerçekleşir. Resûlullah ﷺ: “Hiçbiriniz ameli sayesinde cennete giremez.” buyurmuş ve kendisinin dahi Allah'ın rahmetine muhtaç olduğunu bildirmiştir. (Buhârî, 5673; Müslim, 2816 — Müttefekun aleyh, sahih.) Mümin kurtuluş ümidini şeyhine değil Allah'ın rahmetine bağlar.

Sonuç

Şeyhin duası istenebilir; fakat hiçbir şeyhin duası, bereketi veya müridi olmak cennetin garantisi değildir. Kurtuluş Allah'ın rahmetiyle, iman ve salih amel üzeredir. Ölçü şahsa bağlılık değil, Kitap ve sahih Sünnettir.

23
/40

Şeyhin Kendisinden Uzakta Olan Müridinin Çağrısını İşittiğine İnanmak

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Tarikat anlayışında şeyhin uzakta bulunan müridinin çağrısını manevî yolla işitebildiği ve kendisine yönelen müridin sesinden haberdar olduğu öğretilir; mürid de şeyhinin yanında bulunmasa dahi kendisini duyduğuna inanır. Bu inanç sebebiyle sıkıntı anında uzaktan şeyhe seslenme ve ondan yardım bekleme ortaya çıkar. Ehl-i Sünnet ise uzaktan yapılan çağrıları kuşatıcı biçimde işitmenin ve duaları işitip cevap vermenin Allah'a ait olduğunu kabul eder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Kullarım sana beni sorarlarsa, şüphesiz ben yakınım. Bana dua edenin duasına, bana dua ettiği zaman karşılık veririm.”

(Bakara, 186)

Yine Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Allah'ı bırakıp kıyamet gününe kadar kendisine cevap veremeyecek kimselere dua edenden daha sapık kim vardır? Onlar bunların dualarından habersizdirler.”

(Ahkâf, 5)

Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“İstediginde Allah'tan iste; yardım dilediginde Allah'tan yardım dile.”

(Tirmizî, 2516 — Elbânî: sahih.)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre insan normal işitme sınırları içinde kendisine sesleneni işitebilir; fakat uzaktaki insanların çağrılarını gaybî biçimde kuşatıcı olarak işitme sıfatı hiçbir şeyh veya veliye verilmez. Dua ve gaybî yardım talebi Allah'a yöneltilir.

Allah Teâlâ: “Bana dua edenin duasına, bana dua ettiği zaman karşılık veririm.” buyurmuştur. (Bakara, 186) Bu nedenle müridin uzaktan şeyhine seslenip onun çağrısını gaybî biçimde işittiğine inanması Ehl-i Sünnet'in tevhid ölçüsüyle bağdaşmaz.

Sonuç

Şeyh yanında bulunan insanın sözünü işitebilir; fakat uzaktaki müridlerin çağrılarını gaybî biçimde kuşatan Allah'tır. Mümin dua ve gaybî yardım talebini doğrudan Rabbine yöneltir. Ölçü, Kitap ve sahih Sünnettir.

24
/40

Şeyhin Ölümünden Sonra da Müridini Koruduğuna İnanmak

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Tarikat anlayışında şeyhin ölümüyle müridi üzerindeki manevî tasarrufunun sona ermediği, vefatından sonra da müridini koruyabildiği, sıkıntı anında yardımına yetişebildiği ve onu manevî tehlikelerden kurtarabildiği öğretilir; mürid de vefat etmiş şeyhinin kendisini koruduğuna ve gerektiğinde yardımına yetişeceğine inanır. Ehl-i Sünnet ise gaybî koruma ve yalnız Allah'ın güç yetirebileceği yardımın Allah'tan isteneceğini kabul eder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Allah kuluna yetmez mi?”

(Zümer, 36)

Yine Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Allah sana bir zarar dokundurursa onu
O'ndan başka giderecek yoktur.”

(Yûnus, 107)

Allah Teâlâ, Allah'tan başkasına yöneltilen çağrı hakkında şöyle buyurur:

“Onlara dua etseniz duanızı işitmezler;
işitseler bile size cevap veremezler.”

(Fâtır, 14)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre ölmüş salih kimse için dua edilir; fakat ondan gaybî koruma, imdat ve yardım istenmez. Ölümünden sonra bir şeyhin dünyanın farklı yerlerindeki müridlerini koruduğuna ve sıkıntılarına yetiştiğine dair sahih bir delil yoktur.

Allah Teâlâ: “Allah sana bir zarar dokundurursa onu O'ndan başka giderecek yoktur.” buyurmuştur. (Yûnus, 107) Bu sebeple mümin korku ve sıkıntı anında kalbini ölmüş bir şeyhe değil, kendisini korumaya güç yetiren Allah'a bağlar.

Sonuç

Şeyh öldükten sonra müridinin gaybî koruyucusu değildir. Mümini koruyan, sıkıntısını gideren ve kendisine sığınan Allah'tır. Salihlere dua edilir; fakat onlardan gaybî yardım beklenmez. Ölçü, Kitap ve sahih Sünnettir.

25
/40

Ölülerden Şefa'at İstemek

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Tarikat anlayışında vefat etmiş şeyhlerin, velilerin ve salih kabul edilen kimselerin Allah katında özel makam sahibi oldukları ve kendilerine yönelenlere şefa'at edebilecekleri öğretilir; mürid de kabir sahibine yönelerek “Bana şefa'at et”, “Allah katında bana yardımcı ol” şeklinde talepte bulunabileceğine inanır. Böylece Allah'tan istenmesi gereken şefa'at, doğrudan ölmüş kimselerden talep edilir. Ehl-i Sünnet ise şefa'atin tamamının Allah'a ait olduğunu ve ancak O'nun izniyle gerçekleşeceğini kabul eder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“De ki: Şefa'atin tamamı Allah'a aittir.”

(Zümer, 44)

Yine Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“O'nun izni olmadan katında kim şefa'at edebilir?”

(Bakara, 255)

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Allah'ı bırakıp kendilerine zarar da fayda da veremeyen şeylere kulluk ediyorlar ve: ‘Bunlar Allah katında bizim şefa'atçilerimizdir’ diyoruz.”

(Yûnus, 18)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre şefa'at haktır; fakat şefa'atin sahibi Allah'tır ve ancak O'nun izniyle gerçekleşir. Peygamber ﷺ dahi kıyamet günü Allah izin verdikten sonra şefa'at edecektir. Bu nedenle şefa'at ölülerden istenmez; kul Allah'a yönelerek kendisini Peygamberinin ﷺ şefa'atine mazhar kılmasını ister. Allah Teâlâ: “Şefa'atin tamamı Allah'a aittir.” buyurmuştur. (Zümer, 44) Ölmüş bir şeyhe veya veliye doğrudan “Bana şefa'at et” diye dua etmek Ehl-i Sünnet'in tevhid ölçüsü değildir.

Sonuç

Şefa'at haktır; fakat Allah'ın mülküdür. Mümin şefa'ati ölülerden istemez, Allah'tan ister. Şefa'at edecek olanlar da ancak Allah'ın izin verdiği kimselere şefa'at edebilir. Ölçü kabir geleneği değil, Kitap ve sahih Sünnettir.

26
/40

Kabir Sahibinden Çocuk, Şifa veya Rızık İstemek

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Tarikat anlayışında bazı şeyhlerin ve velilerin öldükten sonra da insanlara manevî yardım ulaştırabildiği öğretilir; mürid de kabir sahibinden çocuk, şifa, rızık veya sıkıntısının giderilmesini isteyebileceğine inanır. Bunun Allah katındaki makamları sebebiyle gerçekleşeceği söylenir. Böylece yalnız Allah'ın kudretinde bulunan ihtiyaçlar doğrudan ölmüş kimselerden talep edilir. Ehl-i Sünnet ise dua ve yalnız Allah'ın güç yetirebileceği gaybî yardımın Allah'a yöneltilmesini kabul eder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Allah'ı bırakıp sana fayda da zarar da veremeyecek şeylere dua etme.”

(Yûnus, 106)

Yine Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Hastalandığım zaman bana şifa veren O'dur.”

(Şuarâ, 80)

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Şüphesiz rızık veren, güç ve kuvvet sahibi olan Allah'tır.”

(Zâriyât, 58)

Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“İstediginde Allah'tan iste; yardım dilediginde Allah'tan yardım dile.”

(Tirmizî, 2516 — Elbânî: sahih.)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre çocuk vermek, şifa yaratmak, rızık vermek ve gaybî biçimde sıkıntıyı gidermek Allah'ın kudretindedir. İnsan hayatta ve hazır olan birinden gücü dâhilindeki sebeplerde yardım isteyebilir; fakat ölmüş bir şeyhten yalnız Allah'ın güç yetireceği şeyler istenmez. Resûlullah ﷺ: “İstediginde Allah'tan iste; yardım dilediginde Allah'tan yardım dile.” buyurmuştur. (Tirmizî, 2516 — Elbânî: sahih.) Mümin ihtiyacını kabir sahibine değil doğrudan Rabbine arz eder.

Sonuç

Çocuğu veren, şifayı yaratan ve rızıkı ulaştıran Allah'tır. Kabir sahibinden bunları istemek yerine mümin duasını doğrudan Rabbine yöneltir. Salih ölü için dua edilir; fakat ona dua edilmez. Ölçü, Kitap ve sahih Sünnettir.

27
/40

Kabir ve Türbelerde Adak Adamak

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Tarikat anlayışında şeyhlerin, velilerin veya salih kabul edilen kimselerin kabir ve türbelerinde adak adamanın kişinin muradına ulaşmasına vesile olacağı öğretilir; mürid de hastalığı iyileşirse, çocuğu olursa veya bir sıkıntısı giderilirse türbeye belirli bir şey adayabileceğine inanır. Böylece ibadet olan adak, Allah'tan başkasına yöneltilebilir. Ehl-i Sünnet ise adağın bir ibadet olduğunu ve ibadetin yalnız Allah'a yapılacağını kabul eder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“De ki: Şüphesiz benim namazım, kurbanım, hayatım ve ölümüm âlemlerin Rabbi Allah içindir. O'nun hiçbir ortağı yoktur.”

(En'âm, 162–163)

Allah Teâlâ salih kulları överken şöyle buyurur:

“Onlar adaklarını yerine getirirler ve kötülüğü yaygın olan bir günden korkarlar.”

(İnsân, 7)

Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Kim Allah'a itaat etmeyi adarsa O'na itaat etsin; kim Allah'a isyan etmeyi adarsa O'na isyan etmesin.”

(Buhârî, 6696 — sahih.)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre adak ibadettir ve yalnız Allah için yapılır. Bir şeyhin, velinin veya kabir sahibinin adına adak adanmaz; türbenin muradı gerçekleştirileceğine inanılarak ona bir şey tahsis edilmez. Allah Teâlâ: “Benim namazım, kurbanım, hayatım ve ölümüm âlemlerin Rabbi Allah içindir.” buyurmuştur. (En'âm, 162) Bu sebeple ibadet niteliğindeki adağı kabir sahibine yöneltmek tevhid ölçüsüyle bağdaşmaz. Mümin duasını, adağını ve ibadetini yalnız Allah'a tahsis eder.

Sonuç

Adak ibadettir; ibadet yalnız Allah'a yapılır. Mümin muradının gerçekleşmesi için türbeye veya kabir sahibine adak adamaz. Duasını da adağını da doğrudan Rabbine yöneltir. Ölçü, Kitap ve sahih Sünnettir.

Kabir ve Türbelerde Kurban Kesmek

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Tarikat anlayışında şeyhlerin, velilerin veya salih kabul edilen kimselerin kabir ve türbelerinde kurban kesmenin berekete, muradın gerçekleşmesine veya sıkıntının giderilmesine vesile olacağı öğretilir; mürid de türbede kurban keserek kabir sahibinin bereketinden faydalanabileceğine inanır. Kurban Allah adına kesildiği söylense bile kabir veya türbenin özellikle seçilmesine dinî bir anlam yüklenir. Ehl-i Sünnet ise kurban ibadetinin yalnız Allah için yapılacağını ve kabirlerin ibadet mekânına dönüştürülmeyeceğini kabul eder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“De ki: Şüphesiz benim namazım, kurbanım, hayatım ve ölümüm âlemlerin Rabbi Allah içindir. O'nun hiçbir ortağı yoktur.”

(En'âm, 162–163)

Yine Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Rabbin için namaz kıl ve kurban kes.”

(Kevser, 2)

Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Allah, Allah'tan başkası için kurban kesene lanet etmiştir.”

(Müslim, 1978 — sahih.)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre kurban kesmek ibadettir ve yalnız Allah'a tahsis edilir. Bir veli veya kabir sahibi adına kurban kesilmez; kabir ve türbeler de kurban ibadetinin özel mekânı hâline getirilmez. Allah Teâlâ: “Rabbin için namaz kıl ve kurban kes.” buyurmuştur. (Kevser, 2) Resûlullah ﷺ da Allah'tan başkası için kurban kesmeyi ağır biçimde yasaklamıştır. (Müslim, 1978 — sahih.) Mümin kurbanını yalnız Rabbi için keser ve ibadetini kabir sahibine bağlamaz.

Sonuç

Kurban ibadettir ve yalnız Allah için yapılır. Kabir sahibine kurban kesilmez; türbe de kurban ibadetinin özel mekânı yapılmaz. Mümin kurbanını Allah'a tahsis eder. Ölçü, Kitap ve sahih Sünnettir.

29
/40

Kabirleri Bereket Kaynağı Saymak

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Tarikat anlayışında şeyhlerin, velilerin ve salih kabul edilen kimselerin kabirlerinde özel bir bereket bulunduğu öğretilir; mürid de türbeyi ziyaret ederek kabre, sandukaya veya çevresindeki eşyalara dokunmanın kendisine bereket ulaştıracağına inanır. Kabir sahibinin makamı sebebiyle o mekânda özel bir manevî fayda bulunduğu kabul edilir. Böylece bereket, Allah'ın delille bereketli kılmadığı kişi ve mekânlarda aranır. Ehl-i Sünnet ise bereketin Allah'tan olduğunu ve bereket aranacak şeylerin şer'î delille sabit olması gerektiğini kabul eder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

1
AYET

“Göklerin ve yerin mülkü kendisine ait olan Allah'ın şanı ne yücedir.”

(Furkân, 2)

2
HADİS

“Allah'ın laneti Yahudi ve Hristiyanların üzerine olsun! Onlar peygamberlerinin kabirlerini mescid edindiler.”

(Buhârî, 435; Müslim, 531 — Müttefekun aleyh, sahih.)

3
HADİS

“Kabrimi bayram yerine çevirmeyin.”

(Ebû Dâvûd, 2042 — Elbânî: sahih.)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

- ✓ Ehl-i Sünnet'e göre bereket Allah'tandır ve yalnız Allah'ın delille bereketli kıldığı şeylerde aranır.
- ✓ Salih bir kimsenin kabri, sandukası, taşı veya bulunduğu mekân kendiliğinden bereket kaynağı kabul edilmez.
- ✓ Resûlullah ﷺ kendi kabrinin dahi sürekli gidilip özel merasim yapılan bir yere dönüştürülmesini yasaklamıştır: “Kabrimi bayram yerine çevirmeyin.” (Ebû Dâvûd, 2042 — Elbânî: sahih.)
- ✓ Bu nedenle kabirlere dokunarak veya onları özel bereket mekânı sayarak teberrük edilmez.

Sonuç

Bereket **Allah'tandır**; kabir ve türbeler kendiliğinden bereket kaynağı değildir. Mümin bereketi Allah'ın meşru kıldığı sebeplerde arar, kabirlere özel kutsiyet yüklemeyiz. Ölçü gelenek değil, Kitap ve sahih Sünnettir.

30
/40

Kabirleri Özel İbadet ve Dua Yeri Edinmek

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Tarikat anlayışında şeyhlerin, velilerin ve salih kabul edilen kimselerin kabirlerinin dua, zikir ve ibadet için özel bereketli mekânlar olduğu öğretilir; mürid de türbe veya kabir yanında yapılan duanın daha makbul, zikrin ve ibadetin daha faziletli olduğuna inanır. Bu sebeple belirli kabirler özellikle ziyaret edilerek oralarda dua ve ibadete yönelinir. Ehl-i Sünnet ise kabir ziyaretini meşru görür; fakat kabirleri özel dua ve ibadet mekânına dönüştürmez.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Dikkat edin! Sizden öncekiler peygamberlerinin ve salihlerinin kabirlerini mescid ediniyorlardı. Dikkat edin! Kabirleri mescid edinmeyin. Ben sizi bundan yasaklıyorum.” (Müslim, 532 — sahih.)

Yine Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Evlerinizi kabirlere çevirmeyin ve kabrimi bayram yerine çevirmeyin.” (Ebû Dâvûd, 2042 — Elbânî: sahih.)

Resûlullah ﷺ kabir ziyaretinin meşru maksadını da şöyle bildirmiştir:

“Kabirleri ziyaret edin; çünkü onlar size ahireti hatırlatır.” (Müslim, 976 — sahih.)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre kabir ziyareti sünnettir; maksadı ahireti hatırlamak ve ölü Müslüman için dua etmektir. Kabir yanında yapılan duanın sırf o mekân sebebiyle daha faziletli olduğuna inanılmaz ve kabirler namaz, zikir veya özel ibadet yeri edinilmez. Resûlullah ﷺ: “Kabirleri mescid edinmeyin. Ben sizi bundan yasaklıyorum.” buyurmuştur. (Müslim, 532 — sahih.) Mümin kabri ziyaret eder; fakat ibadetini kabre bağlamaz ve duasını kabir sahibine yöneltmez.

Sonuç

Kabir ziyaret edilir; fakat özel ibadet merkezi yapılmaz. Mümin ölümü hatırlar ve ölü için Allah'a dua eder; kabre veya kabir sahibine yönelmez. Ölçü türbe geleneği değil, Kitap ve sahih Sünnettir.

31
/40

Kabirlerin Etrafında Tavaf Etmek

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Tarikat anlayışında şeyhlerin, velilerin ve salih kabul edilen kimselerin kabirlerinin etrafında dönmenin tazim, bereket veya manevî yakınlığa vesile olduğu öğretilir; mürid de türbe veya kabir etrafında dönerek kabir sahibinin bereketine ulaşabileceğine ve manevî fayda elde edebileceğine inanır. Böylece Allah'ın Kâbe'ye tahsis ettiği tavaf ibadeti kabir ve türbelerin çevresinde uygulanır. Ehl-i Sünnet ise tavafin ibadet olduğunu ve yalnız Kâbe etrafında Allah için yapılacağını kabul eder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Sonra kirlerini gidersinler, adaklarını yerine getirsinler ve Beyt-i Atîk'i tavaf etsinler.”

(Hac, 29)

Yine Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Tavaf edenler, ibadete kapananlar, rükû ve secde edenler için Evimi temiz tutun.”

(Bakara, 125)

Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Beyt'i tavaf etmek namaz gibidir; ancak Allah tavaf sırasında konuşmayı helal kılmıştır.”

(Tirmizî, 960 — Elbânî: sahih.)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre tavaf Allah'a kulluk maksadı taşıyan bir ibadettir ve şariat onu Kâbe'ye tahsis etmiştir. Hiçbir şeyhin, velinin veya salih kişinin kabri etrafında ibadet ve bereket amacıyla tavaf edilmez. Allah Teâlâ: “**Beyt-i Atîk'i tavaf etsinler.**” buyurmuştur. (Hac, 29) Resûlullah ﷺ da tavaflı namaza benzeterek onun ibadet niteliğini açıkça bildirmiştir. (Tirmizî, 960 — Elbânî: sahih.) Mümin tazimini ve tavaf ibadetini Allah'ın belirlediği şekilde yapar.

Sonuç

Tavaf ibadettir ve Allah'ın emriyle Kâbe etrafında yapılır. Kabir veya türbe etrafında bereket ve manevî yakınlık amacıyla tavaf edilmez. Mümin ibadetin yerini ve şeklini gelenekten değil, Kitap ve sahih Sünnetten öğrenir.

32
/40

Kabirlere Bez Bağlamak ve Medet Ummak

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Tarikat anlayışında şeyhlerin, velilerin ve salih kabul edilen kimselerin kabirlerine bez, ip veya benzeri şeyler bağlamanın muradın gerçekleşmesine vesile olacağı öğretilir; mürid de bunları bağlayarak hastalığının iyileşeceğine, sıkıntısının giderileceğine veya bir dileğinin gerçekleşeceğine inanır. Bununla beraber kabir sahibinden medet ve manevî yardım beklenir. Böylece kalp, Allah'ın meşru kılmadığı sebeplere ve kabir sahibine bağlanır. Ehl-i Sünnet ise fayda ve zararı gidermenin Allah'ın elinde olduğunu kabul eder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

1

AYET

“Allah sana bir zarar dokundurursa onu O'ndan başka giderecek yoktur.”

(Yûnus, 107)

2

AYET

“Allah'ı bırakıp sana fayda da zarar da veremeyecek şeylere dua etme.”

(Yûnus, 106)

3

HADİS

“İstediğinde Allah'tan iste; yardım dilediğinde Allah'tan yardım dile.”

(Tirmizî, 2516 — Elbânî: sahih.)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre bir şeyi fayda veya zararın giderilmesine sebep kabul etmek için şer'î veya maddî geçerli bir sebep bulunmalıdır. Kabre bez veya ip bağlamanın hastalığı gidereceğine, muradı gerçekleştireceğine dair Kitap ve Sünnet'te hiçbir delil yoktur. Resûlullah ﷺ: “Yardım dilediğinde Allah'tan yardım dile.” buyurmuştur. (Tirmizî, 2516 — Elbânî: sahih.) Bu nedenle mümin kalbini bezlere, türbelere veya ölümlere değil, sebepleri yaratan Allah'a bağlar.

Sonuç

Kabre bağlanan bez ne şifa verir ne de muradı gerçekleştirir. Mümin mededi ölümlerden beklemez; duasını ve gaybî yardım talebini Allah'a yöneltir. Ölçü gelenek değil, Kitap ve sahih Sünnettir.

33
/40

Kabir Toprağı ve Türbe Eşyasından Bereket Ummak

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Tarikat anlayışında şeyhlerin, velilerin ve salih kabul edilen kimselerin kabir toprağında, sandukasında veya türbede bulunan bazı eşyalarda özel bir bereket bulunduğu öğretilir; mürid de bunlara dokunmanın, yanında taşımının veya kabir toprağından almanın kendisine bereket, şifa ve manevî fayda sağlayacağına inanır. Böylece Allah'ın delille bereketli kılmadığı nesnelere dinî bir özellik yüklenir. Ehl-i Sünnet ise bereketin Allah'tan olduğunu ve teberrük için şer'î delil gerektiğini kabul eder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

1

AYET

“Allah sana bir zarar dokundurursa onu O'ndan başka giderecek yoktur: sana bir hayır dilerse O'nun lütfunu geri çevirecek de yoktur.” (Yûnus, 107)

2

HADİS

“Kim bizim bu işimizde ondan olmayan bir şeyi ortaya çıkarırsa o reddedilmiştir.” (Buhârî, 2697; Müslim, 1718 — Müttefekun aleyh, sahih.)

3

HADİS

“Kabrimi bayram yerine çevirmeyin.” (Ebû Dâvûd, 2042 — Elbânî: sahih.)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre bereket Allah'tandır ve bir kişi, yer veya eşyanın bereketli kabul edilmesi delile dayanmalıdır. Kabir toprağının, sandukanın veya türbe eşyasının bereket ve şifa verdiği dair sahih bir delil yoktur. Resûlullah ﷺ: “Kim bizim bu işimizde ondan olmayan bir şeyi ortaya çıkarırsa o reddedilmiştir.” buyurmuştur. (Buhârî, 2697; Müslim, 1718 — Müttefekun aleyh, sahih.) Bu nedenle mümin bereketi delilsiz nesnelere bağlamaz; Allah'ın meşru kıldığı sebeplerde arar.

Sonuç

Kabir toprağı, sanduka veya türbe eşyası kendiliğinden bereket ve şifa kaynağı değildir. Mümin bereketi Allah'tan ister ve yalnız delille sabit olan sebeplere yönelir. Ölçü gelenek değil, Kitap ve sahih Sünnettir.

Şeyh Böyle Diyor; Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

40 Maddede Ehl-i Sünnet'in Delili

34
/40

Şeyhin Rüyada Verdiği Talimatı Dinî Delil Saymak

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Tarikat anlayışında şeyhin veya vefat etmiş bir velinin rüyada müride görünerek verdiği talimatların manevî bir yönlendirme ve dinî işaret olduğu öğretilir; mürid de gördüğü rüyaya dayanarak belirli bir zikri, ibadeti veya uygulamayı dinin gereği gibi yerine getirebileceğine inanır. Böylece rüya, hakkında Kitap ve Sünnet'te delil bulunmayan dinî uygulamalara dayanak hâline getirilebilir. Ehl-i Sünnet ise rüyanın yeni bir ibadet veya dinî hüküm koyan şer'î delil olmadığını kabul eder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

1

AYET

“

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim, üzerinizdeki nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslâm'ı seçtim.”

(Mâide, 3)

2

HADİS

“

Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Kim bizim bu işimizde ondan olmayan bir şeyi ortaya çıkarırsa o reddedilmiştir.”

(Buhârî, 2697; Müslim, 1718 — Müttefekun aleyh, sahih.)

3

HADİS

“

Yine Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Kim bizim emrimize uygun olmayan bir amel işlerse o reddedilmiştir.”

(Müslim, 1718 — sahih.)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre salih rüya haktır; fakat şer'î hüküm ve yeni ibadet kaynağı değildir. Helal, haram, zikir veya ibadetin şekli rüyayla belirlenmez; bunların ölçüsü Kitap ve sahih Sünnettir. Allah Teâlâ: “Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim.” buyurmuştur. (Mâide, 3) Bu nedenle şeyhin veya başka birinin rüyada söylediği söz, vahye aykırı olamaz ve dinde bulunmayan yeni bir uygulamayı meşru hâle getiremez.

Sonuç

Salih rüya müjde olabilir; fakat din koymaz. Rüyada görülen şeyh veya veli yeni bir zikir, ibadet ya da hüküm belirleyemez. Mümin dinini rüyadan değil, Kitap ve sahih Sünnetten öğrenir.

Şeyh Böyle Diyor; Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

40 Maddede Ehl-i Sünnet'in Delili

35
/40

Keşif ve İlhamı Kur'an ve Sünnet'in Önüne Geçirmek

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Tarikat anlayışında şeyhin keşif ve ilham yoluyla başkalarının bilemeyeceği manevî hakikatlere ulaşabileceği öğretilir; mürid de şeyhinin kalbine gelen ilhamın veya keşif yoluyla bildirdiği şeylerin özel bir bilgi kaynağı olduğuna inanır. Bu sebeple açık bir ayet veya sahih hadis karşısında dahi şeyhin keşfi, ilhamı veya manevî tecrübesi esas alınabilir. Ehl-i Sünnet ise din konusunda bağlayıcı ölçünün Kitap ve sahih Sünnet olduğunu kabul eder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

1

AYET

“Herhangi bir şey hakkında anlaşmazlığa düşerseniz, onu Allah’a ve Resûlü’ne götürün.” (Nisâ, 59)

2

AYET

“Rabbinizden size indirilene uyun; O’ndan başka velilere uymayın.” (A’râf, 3)

3

HADİS

“Kim bizim bu işimizde ondan olmayan bir şeyi ortaya çıkarırsa o reddedilmiştir.” (Buhârî, 2697; Müslim, 1718 — Müttefekun aleyh, sahih.)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre kişide meydana gelen ilham veya keşif vahiy değildir ve dinî delil olarak Kitap ve Sünnet'in önüne geçirilemez. Doğru olduğu düşünülen her ilham vahyin ölçüsüne arz edilir; ona aykırıysa reddedilir. Allah Teâlâ: “Anlaşmazlığa düşerseniz, onu Allah’a ve Resûlü’ne götürün.” buyurmuştur. (Nisâ, 59) Bu nedenle dinin doğrusu şeyhin keşfiyle değil, Allah'ın Kitabı ve Resûlullah'ın ﷺ sahih Sünnetiyle belirlenir.

Sonuç

Keşif ve ilham vahiy değildir. Hiçbir şeyhin manevî tecrübesi ayetin veya sahih hadisin önüne geçirilemez. Mümin her sözü Kitap ve Sünnet'e arz eder; ölçü şahıs değil, vahiydir.

36
/40

Şeyhin Gaybdan Haber Verebildiğine İnanmak

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Tarikat anlayışında şeyhin keşif, ilham veya manevî makamı sayesinde insanların bilemeyeceği gaybî bazı şeylerden haber verebildiği öğretilir; mürid de şeyhinin uzakta gerçekleşen olayları, insanların gizlediği hâlleri veya kendisine bildirilmeyen bazı şeyleri manevî yolla bilebileceğine inanır. Böylece Allah'ın kendisine mahsus kıldığı gayb bilgisi konusunda şeyhe özel bir yetki nispet edilir. Ehl-i Sünnet ise gaybı aslî ve bağımsız olarak yalnız Allah'ın bildiğini kabul eder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

1

AYET

“De ki: Göklerde ve yerde gaybı Allah'tan başka kimse bilmez.”

(Neml, 65)

2

AYET

“Gaybın anahtarları O'nun yanındadır; onları O'ndan başkası bilmez.”

(En'âm, 59)

3

AYET

Allah Teâlâ Resûlü'ne ﷺ şöyle buyurmasını emretmiştir:

“Eğer gaybı bilseydim elbette daha çok hayır elde ederdim ve bana hiçbir kötülük dokunmazdı.”

(A'râf, 188)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre gayb bilgisi Allah'a mahsustur. Peygamberler dahi gaybdan ancak Allah'ın vahiy yoluyla kendilerine bildirdiği kadarını bilirler; şeyh, veli veya salih kimsenin bağımsız gayb bilgisi yoktur. Allah Teâlâ: “Göklerde ve yerde gaybı Allah'tan başka kimse bilmez.” buyurmuştur. (Neml, 65) Bu nedenle keşif veya manevî makam gerekçesiyle bir şeyhe gaybı bilme özelliği nispet edilmez; gaybın mutlak bilgisi yalnız Allah'a aittir.

Sonuç

Gaybı mutlak olarak bilen yalnız Allah'tır. Peygamber ancak Allah'ın kendisine bildirdiği gaybı bilir; şeyh veya veliye bağımsız gayb bilgisi nispet edilmez. Ölçü keşif ve iddia değil, Kitap ve sahih Sünnettir.

37
/40

Şeyhin Gelecekte Olacak Şeyleri Bildiğine İnanmak

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Tarikat anlayışında şeyhin keşif, ilham veya manevî makamı sayesinde gelecekte meydana gelecek bazı olayları önceden bilebildiği öğretilir; mürid de şeyhinin ileride başına gelecek olayları, yaşayacağı sıkıntıları veya gerçekleşecek bazı hadiseleri önceden haber verebileceğine inanır. Böylece henüz gerçekleşmemiş ve insanlardan gizlenmiş olan geleceğe dair gayb bilgisi şeyhe nispet edilir. Ehl-i Sünnet ise geleceğin gaybını yalnız Allah'ın bildiğini kabul eder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

1

AYET

“De ki: Göklerde ve yerde gaybı Allah'tan başka kimse bilmez.”

(Neml, 65)

2

AYET

“Hiç kimse yarın ne kazanacağını bilemez.”

(Lokmân, 34)

3

AYET

“O, gaybı bilendir. Gaybını hiç kimseye açmaz. Ancak razı olduğu bir resûl bunun dışındadır.” (Cin, 26-27)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre gelecekte olacak şeylerin gaybî bilgisi Allah'a mahsustur. Peygamberler dahi geleceğe dair ancak Allah'ın vahiy ile kendilerine bildirdiği şeyleri bilirler; şeyh veya veli kendi keşfiyle geleceğin gaybını bilemez. Allah Teâlâ: “Hiç kimse yarın ne kazanacağını bilemez.” buyurmuştur. (Lokmân, 34) Bu nedenle bir şeyhe gelecekte olacak olayları bağımsız biçimde bilme özelliği nispet edilmez; gaybın bilgisi yalnız Allah'a aittir.

Sonuç

Yarını ve geleceğin gaybını bilen Allah'tır. Peygamber ancak Allah'ın kendisine bildirdiğini bilir; şeyh veya veli keşif yoluyla geleceğin gaybına sahip değildir. Ölçü iddia ve keşif değil, Kitap ve sahih Sünnettir.

38
/40

Şeyhin Müridinin Kaderine Tesir Ettiğine İnanmak

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Tarikat anlayışında şeyhin manevî makamı, himmeti veya tasarrufu sayesinde müridinin başına gelecek bazı musibetleri uzaklaştırabileceği, onun işlerini değiştirebileceği ve hayatındaki olaylara gaybî biçimde tesir edebileceği öğretilir; mürid de şeyhine bağlılığının kendisini belalardan koruyacağına ve şeyhinin manevî tasarrufuyla hayatındaki bazı hadiselerin değişebileceğine inanır. Böylece Allah'ın takdir ve tasarrufuna ait hususlarda şeyhe gaybî bir yetki nispet edilir. Ehl-i Sünnet ise kaderin Allah'ın takdiri olduğunu ve yaratılmışların O'nun iradesinden bağımsız tasarruf sahibi olmadığını kabul eder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

1

AYET

“Allah Teâlâ şöyle buyurur:
“Şüphesiz biz her şeyi bir kader ile yarattık.”

(Kamer, 49)

2

AYET

“Allah Teâlâ şöyle buyurur:
“Allah'ın izni olmadan hiçbir musibet meydana gelmez.”

(Teğâbün, 11)

3

HADİS

Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:
“Bil ki bütün ümmet sana bir fayda vermek için toplansa, Allah'ın senin için yazdığından başka bir fayda veremez. Sana bir zarar vermek için toplansa, Allah'ın senin hakkında yazdığından başka bir zarar veremez.”

(Tirmizî, 2516 — Elbânî: sahih.)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre fayda, zarar ve meydana gelen hadiseler Allah'ın kaderi ve izni dâhilindedir. İnsanlar birbirlerine Allah'ın yarattığı normal sebeplerle fayda sağlayabilir; fakat hiçbir şeyh veya veli Allah'ın takdirinden bağımsız olarak müridinin kaderine gaybî biçimde müdahale edemez. Resûlullah ﷺ: “Allah'ın senin için yazdığından başka bir fayda veremezler.” buyurmuştur. (Tirmizî, 2516 — Elbânî: sahih.) Mümin sebeplere başvurur; fakat kalbini ve tevekkülünü Allah'a bağlar.

Sonuç

Kader Allah'ın takdiridir. Şeyh veya veli Allah'tan bağımsız olarak müridinin kaderini değiştiremez, belayı uzaklaştıramaz veya gaybî tasarrufta bulunamaz. Mümin sebeplere sarılır; fakat fayda ve zararın Allah'ın elinde olduğuna inanır.

39
/40

Şeyhe Teslimiyeti Delile Teslimiyetin Önüne Geçirmek

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Tarikat anlayışında müridin şeyhine itiraz etmeden teslim olması, onun söz ve talimatlarını sorgulamaması gerektiği öğretilir; mürid de şeyhinin emrine uymayı manevî terbiyenin ve tarikatta ilerlemenin temel şartı olduğuna inanır. Şeyhin sözü açık bir ayet veya sahih hadisle karşı karşıya geldiğinde dahi müridin kendi anlayışını bırakıp şeyhine teslim olması istenebilir. Böylece şahsa bağlılık, delile bağlılığın önüne geçirilebilir. Ehl-i Sünnet ise mutlak teslimiyetin Allah'a ve Resûlü'nün ﷺ sahih sünnetine olduğunu kabul eder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

1

AYET

“Hayır! Rabbine yemin olsun ki aralarında çıkan anlaşmazlıklarda seni hakem kılmadıkça, sonra verdiğin hükümden dolayı içlerinde hiçbir sıkıntı duymadan tam bir teslimiyetle teslim olmadıkça iman etmiş olmazlar.” (Nisâ, 65)

2

AYET

“Allah ve Resûlü bir işe hükmettiği zaman, mümin bir erkek ve mümin bir kadın için o işte başka bir tercih hakkı yoktur.” (Ahzâb, 36)

3

HADİS

Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:
“İtaat ancak ma'rûftadır.” (Buhârî, 7257; Müslim, 1840 — Müttefekun aleyh, sahih.)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre âlimlere ve salih kimselere hakta uyulur; fakat hiçbir insana mutlak itaat edilmez. Bir şeyhin sözü ayete veya sahih sünnete aykırıysa delil esas alınır ve kişinin sözü terk edilir. Allah Teâlâ, Resûlullah'ın ﷺ hükmüne “tam bir teslimiyetle teslim olmayı” emretmiştir. (Nisâ, 65) Resûlullah ﷺ da: “İtaat ancak ma'rûftadır.” buyurmuştur. (Buhârî, 7257; Müslim, 1840 — Müttefekun aleyh, sahih.) Mümin şahsa değil, hakka teslim olur.

Sonuç

Şeyhe saygı gösterilir; fakat mutlak teslimiyet gösterilmez.
Ayat ve sahih hadis karşısında hiçbir insanın sözü öne geçirilmez.
Müminin teslimiyeti şahsa değil Allah'a ve Resûlullah'ın ﷺ sünnetinedir.

40
/40

Şeyhin Sözü'nü Resûlullah'ın ﷺ Sünnetine Tercih Etmek

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Tarikat anlayışında şeyhin sözünün, talimatının ve manevî yorumunun mürid için bağlayıcı olduğu öğretilir; mürid de şeyhinin söylediğini sorgulamadan kabul etmesi ve ona teslim olması gerektiğine inanır. Sahih bir hadis şeyhin sözüne veya tarikat uygulamasına aykırı olduğunda şeyhin yorumu esas alınabilir ve sünnet çeşitli gerekçelerle terk edilebilir. Böylece şeyhin sözü fiilen Resûlullah'ın ﷺ sahih sünnetinin önüne geçirilebilir. Ehl-i Sünnet ise Resûlullah'ın ﷺ sahih sünnetine aykırı olan hiçbir insan sözünün tercih edilemeyeceğini kabul eder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

1

AYET

“Resûl size ne verdiyse onu alın;
sizi neden yasakladıysa ondan sakının.”

(Haşr, 7)

2

AYET

“Allah'a itaat edin, Resûl'e itaat edin. Eğer yüz çevirerseniz bilin ki Resûlümüze düşen ancak apaçık tebliğdir.”

(Teğâbün, 12)

3

HADİS

Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:
“Kim bana itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur;
kim bana isyan ederse Allah'a isyan etmiş olur.”

(Buhârî, 7137; Müslim, 1835 — Müttefekun aleyh, sahih.)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre âlim, şeyh veya salih kimsenin sözü Kitap ve sahih Sünnet'e uygun olduğu ölçüde kabul edilir. Sahih sünnet ortaya çıktığında hiçbir şahsın sözü onun önüne geçirilemez. Allah Teâlâ: “Resûl size ne verdiyse onu alın.” buyurmuştur. (Haşr, 7) Resûlullah ﷺ da: “Kim bana itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur.” buyurmuştur. (Buhârî, 7137; Müslim, 1835 — Müttefekun aleyh, sahih.) Mümin kişilere değil, Resûlullah'ın ﷺ getirdiği hakka tâbi olur.

Sonuç

Şeyh de âlim de hata edebilir; Resûlullah'ın ﷺ sahih sünneti ise mümin için bağlayıcı delildir. Sahih hadis ortaya çıktığında hiçbir insanın sözü onun önüne geçirilmez. Ölçü şeyhin sözü değil, Kitap ve sahih Sünnettir.

Şeyh Böyle Diyor; Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

41 Maddede Ehl-i Sünnet'in Delili

41
/41

Ölmüş Şeyhin Kabirden Müridlerini Yönetmeye Devam Ettiğine İnanmak

Şeyh / Tarikatta Ne Yapılır?

Tarikat anlayışında şeyhin ölmesiyle müridleriyle olan manevî irtibatının kesilmediği, şeyhin kabirden müridlerini yönetmeye ve onlara talimat vermeye devam ettiği öğretilir; mürid de şeyhinin ölümünden sonra kendisiyle manevî irtibat kurduğuna, rüya, ilham veya başka manevî yollarla kendisine yol gösterip talimat verdiğine inanır. Mürid bu işaret ve talimatlara göre hareket eder ve “Şeyhimiz öldü fakat bizimle irtibatı kesilmedi” anlayışını benimser. Ehl-i Sünnet ise ölmüş bir şeyhin yaşayan müridlerini kabirden yönettiğine dair Kitap ve sahih Sünnet'te delil bulunmadığını kabul eder.

Peki Resûlullah ﷺ Ne Diyor?

1

AYET

“Şüphesiz sen de öleceksin, onlar da ölecekler.”

(Zümer, 30)

2

AYET

“Onların önünde, tekrar diriltilecekleri güne kadar bir berzah vardır.”

(Mü'minûn, 100)

3

HADİS

Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu:

“İnsan öldüğü zaman üç şey dışında ameli kesilir:
Sadaka-i câriye, kendisinden faydalanan ilim
ve kendisine dua eden salih evlat.”

(Müslim, 1631 — sahih.)

Ehl-i Sünnet'in Cevabı

Ehl-i Sünnet'e göre insan öldüğünde berzah hayatına geçer; yaşayan müridlerini yöneten bir şeyh olarak dünya hayatını sürdürmez. Ölmüş bir şeyhin müridleriyle sürekli irtibat kurduğuna, onlara yeni talimatlar verdiğine ve müridlerin bu talimatlara göre hareket etmesi gerektiğine dair sahih bir delil yoktur. Allah Teâlâ ölümden sonra dirilişe kadar “bir berzah vardır” buyurmuştur. (Mü'minûn, 100) Dinî rehberlik rüya, keşif veya kabirden geldiği iddia edilen talimatlarla değil, Kitap ve sahih Sünnetle belirlenir.

Sonuç

Şeyh öldüğünde berzah hayatına geçer; müridlerini kabirden yönettiğine ve onlara sürekli talimat verdiğine dair sahih delil yoktur. Mümin dinini ölmüş bir şeyhten geldiği iddia edilen talimatlara göre değil, Allah'ın Kitabı ve Resûlullah'ın ﷺ sahih Sünnetine göre yaşar.

